

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Günlük Konu Anlatımı

GÜNLÜK (GÜNCE)

Bir kimsenin düzenli olarak, günlük olaylarla ilgili yorumlarını, bunlardan kaynaklanan o günkü anlayışlarını, düşüncelerini, üstüne tarih atarak kaleme aldığı kısa yazılara “günlük” veya “günce” (ruzname) denir. Günlükler, yazarlarının iç dünyasını kurgusuz bir biçimde sergileyerek günlüğün sahibine ilişkin ayrıntılı bilgilere birinci elden ulaşmamızı sağladıkları gibi, yazıldıkları dönemin önemli olaylarına ilişkin tarihsel belgeler olarak da önem kazanırlar. Konuşma diline yakın bir dil kullanılır. İç konuşma tekniğinden yararlanılır. Duyguların, düşüncelerin yoğun olduğu anlarda sığağı sığağına yazılan günlüklerin anlatımı geliştirmede önemli bir yararı vardır. Günlüğün anıdan tek farkı, günü gününe yazılmış olmasıdır.

Günlük Çeşitleri

İçe Dönük Günlükler (Özel Ruhbilimsel Günlük). Yazar bir bakıma içinde bulunduğu doğal ve toplumsal çevreden, yazgısından yakınıdır. Yazarın yaşadığı duygusal coşkunuğu, çeşitli kavramlar hakkındaki düşüncelerini öğrenmek mümkündür. Andre Gide ve Nurullah Ataç bu türün başta gelen ustalarındandır.

Dışa Dönük Günlükler. Bu tip günlüklerde yazarlar, dönemin olaylarını, siyaset, sanat ve edebiyat insanlarını ya da gündelik sıkıntılarını alaycı bir tavırla, öykü tekniği kullanılarak anlatmaktadırlar. Bu tür günlüklerde yazar, kendi zaman dilimi içindeki tutum ve davranışlardan, düşünsel akımlardan haber verir. Bu günlükler birer belge değeri taşır. Tomris Uyar'ın günlükleri dışa dönük niteliğe sahiptir.

Günlük Türünün Tarihsel Gelişimi. Günlüğü tarihte ilk defa Romalılar kullanmıştır. Savaşlar ve askeri hareketleri not etmek amacıyla kullanıldığı görülmüştür. 19. yüzyılın ortalarına doğru, romantizm akımının en yoğun dönemini yaşamasıyla birlikte günlükler, edebi değeri ve içeriği bakımından çoğalmaya, yaygınlaşmaya ve yazarlarının iç dünyasını yoğun duygularla yansıtmaya başlamıştır.

Türk edebiyat tarihi düşünüldüğünde, Divan Edebiyatı Dönemi'nde tutulan "Ruzname" isimli savaş notları ile Evliya Çelebi'nin "Seyahatname"si tam bir günlük niteliği taşımasa da içerdikleri bazı bölümlerle bu yazın türüne yaklaşmakta ve tarihimizdeki ilk günlük örneklerini oluşturmaktadır. Asıl olarak günlüklerin, batı edebiyatındaki biçim ve içeriğiyle Türk edebiyatında yer alması Tanzimat Dönemi'ne denk gelmiştir. Direktör Ali Bey'in "Seyahat Journali" adlı gezi kitabı, batıdaki anlamıyla Türk edebiyatında görülen ilk günlüktür. Bunu şair Nigâr Hanım'ın "Hayatımın Hikâyesi" adlı eseri izler. Günlükler, 1950 yılında Nurullah Ataç'ın bir gazetede günlük yazıları yazmasından ve yoğun ilgi görmesinden sonra önem kazanmaya başlamıştır. Edebiyatımızda "günlük" terimini ilk defa Falih Rifkî Atay kullanmıştır. Nurullah Ataç, yazılarına başlık olarak "Günlük" yerine "Günce" terimini kullanarak bu terimi yazın hayatımıza kazandırmıştır. Türk edebiyatındaki en seçkin günlüklerin başında Oğuz Atay'ın günlüğü ile Cemal Süreya'nın "Günler" adlı eseri gelmektedir. Nurullah Ataç, Salah Birsal, Oktay Akbal, Falih Rifkî Atay, Tomris Uyar, Suut Kemal Yetkin en önemli günlük yazarlarından bazılarıdır.

Günlük Örneđi. 14 Haziran Hacer hanım geldi ansızın. Öldü sanıyordum; hiç bu kadar açmamıştı arayı. Geçen yaz son geldiğinde, hastaydı zaten: çarpıntı, damar sertliği, gerginlik. Hacer hanımın hayatı “anlatılsa, roman olur.” Birkaç hikâyeme konuk sanatçı olarak katıldı. Şöyle diyeyim Katherine Mansfield’in ağızından: Geçmişini düşünüp ağlayacak vakti yoktur onun. İyi ki. Çünkü baştan başlasa, bir kerecik ağlasa, bir daha sonu gelmez gözyaşlarının. “Dünyada rahatça bu kadar gözyaşı dökebileceği bir yer de yoktur üstelik.” (Tomris Uyar)

BLOG. Kişisel web sayfası olan blog, insanların birbiriyle paylaşmak istediği yazı, yorum, video vb. İçeriklerin sıralandığı web tabanlı yayındır. “Web” ve “log” sözcüklerinin birleşiminden oluşan “weblog”un kısaltılmış şeklidir. Bu tür, bilgisayar teknolojisindeki gelişmelere bağlı olan toplumsal değişim ve etkileşimler sonucunda ortaya çıkmıştır. Bloglar; eğitim, siyaset, ekonomi, kültür, sanat vb. alanlarda yaygın bir şekilde kullanılır. Bloglarda kişisel konular, kültür, gezi, teknoloji, yemek, ekonomi, fotoğraf gibi konular işlenir. Sağladığı kolaylıklar sayesinde diğer web uygulamalarından daha çok tercih edilmektedir. Blog, günlüğün Genel Ağ ortamına taşınmış hâlidir. Blogda yayımlanan yazının sonunda gönderme zamanı yer alır. Yayıncının tercihinine göre bu yazılar hakkında yorum yapılabilir. Yorum sayesinde blog yöneticisi ve takipçiler arasında iletişim kurulur. Blogda paylaşımlar genellikle güncelden geçmişe doğru sıralanır. Genellikle her paylaşımın sonunda gönderenin adı yer alır.

Blog Türleri

Kişisel. Genel Ağ üzerinde bireysel olarak oluşturulan, genel veya belli bir odak noktası olan blog çeşididir. Büyük oranda blog yazarının ismini veya takma adını alır. Yazarın bireysel günlüğü olması dışında, gündemi kendi kalemi ile yansıttığı ortamdır. Kişilerin günlük yaşamda yaşadıkları olayları, karşılaştıkları durumları okurlarıyla paylaşmasını sağlar.

Tematik. Sadece belirli bir alanda yazılan gönderilerin yer aldığı, belirli bir konuda uzman kişilerin yazdığı ve düzenlediği bloglardır. Politika, pazarlama, yemek, Genel Ağ, ekonomi, tasarım, fotoğraf, programlama dilleri ve benzeri konularda odaklanmış bloglar bulunmaktadır.

Topluluk. Üyelik sistemine sahip olan ve bu üyelerin yazdıkları gönderilerden meydana gelen bloglardır. Komünite olarak da adlandırılan bu türdeki blogların çoğu kendi sunucularındaki blog yazılımını kullanmaktadır.

Kurumsal. Şirketlerin kendileri ile ilgili haber ve duyurularını daha samimi bir şekilde halka açtıkları bloglardır. Türkiye’de az sayıda olsa da bazı şirketler, şirket bloglarını hizmete sunmaya başlamıştır.